

Lejn Żvilupp Ekonomiku

Li Jkattar Aktar Tkabbir Ekonomiku

XOGĦOL – NISA – PENSJONIJIET

PROPOSTI ELETTORALI
GĦALL-ELEZZJONI ĠENERALI 2013

UNION ҒADDIEMA MAGĦQUDIN
DIĊEMBRU 2012

Preambolu

L-iżvilupp ekonomiku ta' pajjiż huwa element essenzjali biex soċjeta' tizviluppa kwalita' ta' ħajja aħjar. Żvilupp ekonomiku jseħħ meta poplu permezz ta' l-istituzzjonijiet li jhaddan u r-risorzi li jiddisponi minnhom, jorganizza qafas ta' produzzjoni li jippermettilu jilħaq ammont ta' produzzjoni li mhux biss jissodisfa l-ħtiġijiet tas-soċjeta' nfusha, iżda jsir possibli li jinħoloq il-kummerċ permezz tal-produzzjoni żejda. Il-kummerċ huwa sors ewlini biex jinħoloq il-ġid, liema ġid jippermetti żieda fil-konsum u avvanż fl-iżvilupp ta' l-istess pajjiż.

Pajjiżna beda t-triq ta' l-iżvilupp sewwa sew ftit snin wara t-tieni gwerra dinija hekk kif beda jidher biċ-ċar li l-poplu ried aktar awtonomija fit-tmexxija ta' pajjiżu. Tul dan l-aħħar nofs seklu, Malta esperjenzat żvilupp ekonomiku notevoli minkejja n-nuqqas ta' rizorsi naturali li jiffacilitaw dan il-proċess.

Permezz ta' l-iżvilupp ekonomiku, pajjiżna rnexxilu jwaqqaf stat soċjali li jippermetti t-tqassim tal-ġid b'mod ekwu u jggarantixxi għixien diċenti meta persuna ma tkunx tista' tipparteċipa aktar fis-suq tax-xogħol.

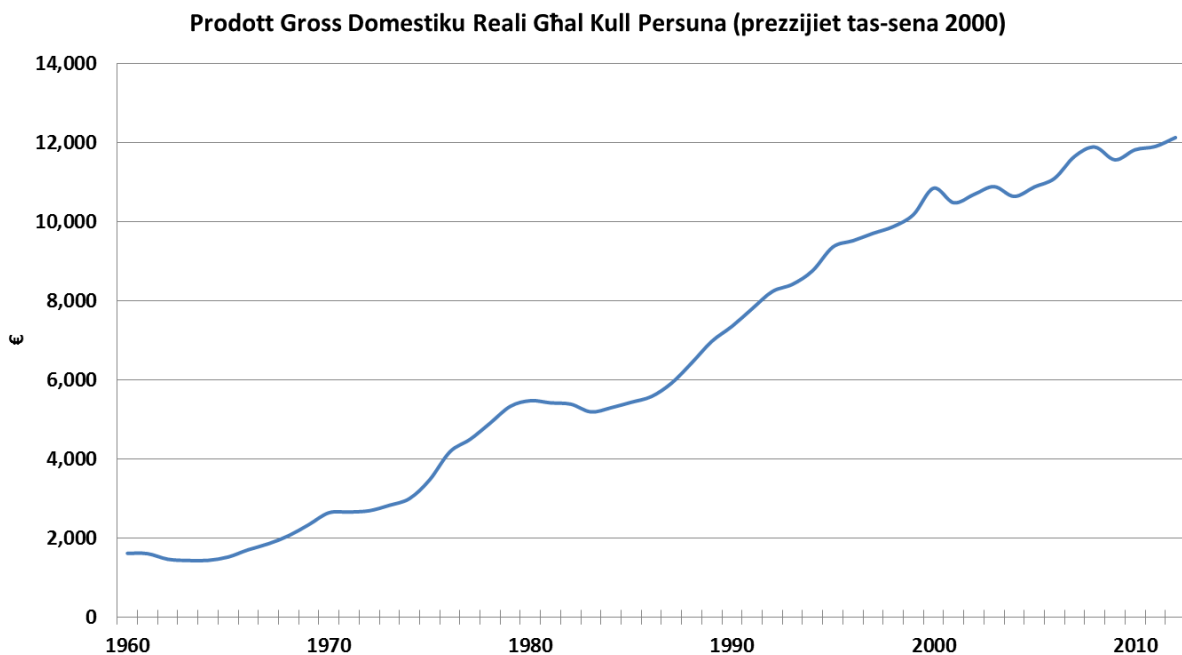
Għaldaqstant, il-garanzija tas-sostenibilita' tal-livell ta' għixien li ġie miksub sal-llum tista' tibqa' mħarsa biss, hekk kemm il-darba pajjiżna jrnexxilu jġġenera biżżejjed tkabbir ekonomiku li minnu jgawdi kullhadd.

Xprunata minn dan il-ħsieb, il-Union Haddiema Magħqudin (UHM) qed tipprezenta lill-partiti politiċi s-suggerimenti tagħha għal kunsiderazzjoni tal-manifesti elettorali tal-kampanja elettorali 2013. L-opinjoni tal-union ta' kif pajjiżna għandu jħares lejn żvilupp ekonomiku li joħloq aktar tkabbir ekonomiku hija msejjsa fuq tliet pilastri – ix-xogħol, in-nisa u l-pensjonijiet.

Il-Qabza li jmiss

Kuntrarju għall-esperjenza ta' ħafna pajjiżi li kienu kolonji u llum saru ndipendenti, Malta rnexxilha taqbad triq ta' żvilupp ekonomiku li kienet ta' suċċess. Dan l-iżvilupp ekonomiku wassal biex fuq medda ta' snin pajjiżna jiġi klassifikat bħal ekonomija fejn il-ġid għal kull persuna huwa kkunsidrat bħala ta' livell għoli.

Evidenza empirika turi li dak li għaddiet minnu Malta matul is-snin jissodisfa t-teorija bażika ta' l-iżvilupp ekonomiku. Matul is-snin 70, Malta esperjenzat il-*big push*¹ permezz tat-twaqqif taż-żoni industrijali u servizzi pubbliċi bħal edukazzjoni u saħħa li għamluha possibli għal ekonomija biex tibda tirranka (ara grafika numru 1).

Grafika 1

¹ Paul Rosestein Rodan – Big Push Model

It-tkabbir ekonomiku li beda jinħoloq permezz ta' l-industrializzazzjoni ppermetta l-gvernijiet segwenti li jiġbru biżżejjed risorzi biex ikomplu jinvestu fil-pajjiż. Eventwalment l-ekonomija kompliet tiżviluppa billi beda jespandi l-qasam tas-servizzi, liema qasam beda jiġġenera aktar valur miżjud.

Ekonomija tista' tikber billi jew tkabbar l-ammont ta' kapital li jeżisti fl-istess ekonomija permezz ta' aktar investment iffinanzjat minn aktar tiftidil, jew inkella permezz ta' titjeb fil-produttività li tirriżulta minn ħiliet umani aħjar u titjeb fil-livell ta' teknoloġija mħaddma fil-proċess tal-produzzjoni.

Huwa għalhekk li l-pajjiżi tal-Punent għadhom jibbenefikaw minn tkabbir ekonomiku sena wara l-oħra, għax propju l-ekonomiji tagħhom għadhom jesperjenzaw titjeb liema bħalu fil-kwalita tal-ħiliet u t-tekonoloġija.

Jirriżulta li Malta fil-passat kienet qabdet ritmu qawwi ta' konverġenza fil-livell ta' l-għixien meta kkomparata mal-pajjiżi Ewropej tal-Punent. Kif indikat f'grafika numru 2, il-prodott gross domestiku (PGD) reali għal kull persuna baqa' jżied dejjem matul is-snin. Madanakollu, jiġi nnutat li r-rata tat-tkabbir bdiet niżla hekk kif l-ekonomija bdiet issir aktar matura.

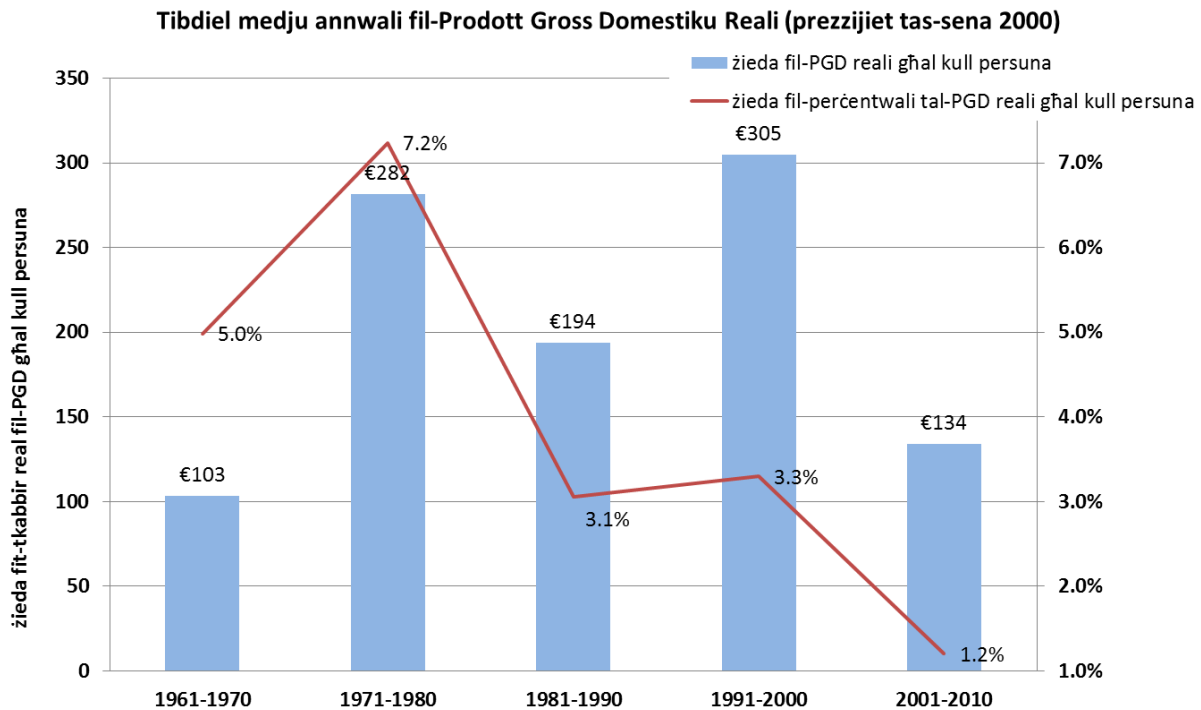
Li r-rata ta' tkabbir fil-PGD tonqos hija xi ħaġa mistennija, iżda mhux li tinzel fl-livelli daqshekk baxxi. Il-fatt li r-rata reali fit-tkabbir niżlet daqshekk ifisser li Malta qed tikber bl-istess rata ta' pajjiżi ħafna aktar sinjuri u għaldaqstant il-konverġenza ssir aktar diffiċli biex tintlaħaq.

F'dokument² li hejjiet l-istess Union aktar kmieni matul l-2012, kien indikat kif minn ta' l-inqas iridu jgħaddu 33 sena oħra biex Malta tikkonverġi mal-medja ta' l-EU27. Għaldaqstant, wieħed jista' jimmaġina kemm aktar snin iridu jgħaddu biex Malta xi darba qatt tista' tilhaq il-livell ta' għixien li hemm fl-EU15.

Il-mudell ekonomiku li ġie addott fl-Malta matul dawn l-aħħar snin kien propju dak li l-maġġor parti tal-produzzjoni tikkompeti fuq bażi ta' prezz. Dan kien ifisser li l-pagi tal-ħaddiema jridu jiżiedu b'mod mill-aktar kawt sabiex b'hekk il-prodotti Maltin jibqgħu attraenti fis-swieq internazzjonali.

Aktar minnhekk, wara d-dħul ta' Malta fl-Unjoni Ewropeja u l-fatt li l-gvern jeħtieġu li jrażżan l-ispiża tiegħu biex jikkontrolla d-dejn pubbliku, l-ekonomija Maltija għaddiet

² *The Next Leap – From Labour Market Programmes to Active Labour Market Policy*

Grafika 2

minn trasformazzjoni liema bħala. Fi żmien relattivament qasir, l-ekonomija Maltija ħarġet minn sistema' ta' ekonomija artifiċjali fejn it-tariffi u sussidji qawwija mill-gvern kienu jiproteġu kemm lill-produttur, kif ukoll lill-konsumatur. B'differenza, illum il-gurnata l-ekonomija Maltija qed tiffaċja l-forzi kollha tas-suq. L-effett ta' dan kollu huwa evidenti f'żieda reali aktar kajmana fil-pagi u aktar espożizzjoni għaċ-ċaqlieg fil-prezzijiet ta' diversi prodotti.

Jekk ir-riċetta ekonomika ser tibqa' kif inhi, l-mutur tal-ekonomija mhux ser jirnexxilu johlq biżżejjed ġid biex is-soċjeta' ta' għada jirnexxila tgawdi minn livell ta' għixien aħjar. Dan qiegħed jingħad fi sfond fejn minn hawn u tnaqx –il sena oħra n-numru ta' ħaddiema fl-ekonomija Maltija jibda jonqos. Aktar minnhekk, Malta ser ikollha fost l-għola rati ta' dipendenza minn persuni anzjani. Dan ifisser aktar spejjeż fuq pensjonijiet u saħħa.

Dawn l-isfidi jistgħu jiġu ndirizzati billi jew l-ekonomija toħloq aktar ġid, jew l-individwi jfaddlu aktar u għalhekk jipposponu l-konsum tagħhom għal għada flokk fil-preżent, jew inkella ż-żewġ metodi f'daqqa.

Il-UHM tinsab mħassba b'dan kollu, aktar u aktar fin-nuqqas ta' diskussjoni ħolistika fuq livell ta' pajjiż ta' kif dawn it-temi ser jiġu ndirizzati. Huwa għalhekk li l-union qed tipproponi s-segwenti miżuri fuq tliet oqsma prinċipali.

Xogħol

Il-UHM bħala union li tirrapreżenta l-interessi tal-ħaddiema u l-familji tagħhom, flimkien ukoll ma dawk tal-pensjonanti, tifhem u taċċetta l-fatt li ma jistax ikun hemm titjeb fil-livell ta' għixien jekk dan ma jkunx imsejjes fuq aktar produzzjoni ta' kwalita'. Għalhekk il-union fil-baġit għas-sena 2012 issuġġerit lill-gvern biex pajjiżna jibda t-triq għall-addozzjoni ta' politika attiva' fil-qasam tax-xogħol. L-għan ta' din il-proposta' ma kienx wieħed ta' kumbinazzjoni, iżda l-proposta' kienet imnebbħa mill-fatt li Malta matul dawn l-aħħar għaxar snin soffriet minn tkabbir baxx kemm fil-produttivita', kif ukoll fiż-żieda reali fil-pagi.

Il-UHM tirrikonxxi l-fatt li biex pajjiżna jiġġenera aktar ġid hemm bżonn li jsir pass ieħor f'dawk li huwa żvilupp ekonomiku. L-ekonomija Maltija ma' tistax tibqa' tibbaża biss fuq kompetittivita' xprunata minn pagi baxxi.

F'dinja globalizzata fejn l-ekonomiji saru aktar interdependenti permezz tal-kummerċ, numri ta' pajjiżi Ewropej snin ilu għarfu li jeħtieġ li jorganizzaw mill-ġdid il-prijoritajiet ta' l-istat soċjali. Ir-realta' tal-illum hija differenti minn dik ta' snin ilu u għaldaqstant is-soluzzjonijiet li jiġu proposti jridu jkunu differenti.

Il-pajjiżi Ewropej li jinsabu fuq quddiem nett għarfu li l-istat soċjali ma' jistax jibqa' jwiežen persuni li għandhom il-kapaċita' li jaħdmu, iżda minflok jagħzlu triq ta' dipendenza. Dan m'għadux possibli u affordabi. Illum it-transizzjoni hija minn stat soċjali passiv u li joħloq id-dipendenza, għall-stat soċjali pro-attiv u pożittiv. Huwa f'dan l-ispirtu li l-UHM qed tħegġeg lill-partiti politiċi sabiex minn ikun fil-gvern mhux biss jaddotta politika ta' *Active Labour Market Policies*, iżda jgħaraf li jimplementa din it-tip ta' politika b'suċċess.

Fil-proposti ġa preżentati lill-partiti politiċi u lill-imsieħba soċjali, l-UHM qed tissuġġerixxi numru ta' inizjattivi li għandhom jixprunaw is-suq tax-xogħol. B'hekk l-ekonomija tagħmel pass il-quddiem fl-iżvilupp li jwassal għal aktar tkabbir ekonomiku fis-snin li ġejjen.

Il-miżuri suġġeriti jvarjaw minn aktar incentivi biex jiġu mpjegati individwi bi produttivita' baxxa, għal miżuri li joħolqu suq għat-taħriġ fejn individwi jistgħu

jimmassimizzaw il-benefiċċji li jieħdu mit-taħriġ stess. Qed tiġi rikonoxxuta wkoll l-importanza ta' min iħaddem hekk kif qed tingħata l-importanza għall-aktar rizorsi biex jgħinu fit-taħriġ ta' l-impjegati. Id-dokument jissuggerixxi ukoll miżuri biex daww kollha li huma dipendenti fuq il-benefiċċji soċjali u li għalhekk huma f'riskju ta' faqar, jingħataw inċentivi billi jiġu riformati l-benefiċċji halli jiġu nkoraggiti jidhlu fid-dinja tax-xogħol. Il-potenzjal ta' nies taħt l-40 sena li jistgħu jidhlu fid-dinja tax-xogħol huwa ekwivalenti għal madwar 5% tal-ħaddiema kollha fis-suq tax-xogħol³.

Hekk kif ġie mħabbar fil-baġit għas-sena 2013, il-gvern għoġbu jivvota flus għat-twaqqif tal-kumitat li għandu jkun responsabbli mit-twaqqif u t-tħaddim ta' din il-politika. Il-UHM tkegġeg lill-partiti jonoraw dan il-pass fl-approvażżjoni tal-baġit wara l-elezzjoni biex immedjatament jibda x-xogħol fuq l-*Active Labour Market Policy*.

Il-benefiċċji ta' din il-politika ma jillimitawx ruħhom biss għaž-żieda fir-rata' ta' parteċipazzjoni ta' nies fis-suq tax-xogħol, iżda jmorru lil hinn minn hekk. Permezz ta' aktar investiment fir-rizors umani ikun possibli li jitjiebu l-ħiliet tal-ħaddiema li jwasslu għal żieda fil-produttività, l-pagi u l-profitti. Dan ikun il-pass li jwassal sabiex pajjiż jagħmel il-qabża 'l quddiem fl-iżvilupp ekonomiku.

Titjeb ġenerali fil-qasam tax-xogħol jwassal ukoll għal żieda fid-dhul tal-gvern mit-taxxi. Dan huwa aspett kruċjali hekk kif fis-snin li ġejjen filwaqt li l-ispiza fuq l-istat soċjali mistennija tiżdied, ir-rata ta' tkabbir tas-suq tax-xogħol mistennija tonqos minħabba l-fattur tax-xjuħija.

³ *The Next Leap – From Labour Market Programmes to Active Labour Market Policy*

Nisa

Is-suċċess ta' ekonomija jiddependi mill-użu effiċjenti tar-riżorsi disponibbli. Fil-każ ta' ekonomija li m'għandha ebda riżorzi naturali, bħal dik ta' Malta; l-importanza ta' kif jiġu uttilizzati r-riżorzi umani hija aktar kruċjali. Huwa għalhekk li l-popolazzjoni femminili hija ta' rilevanza kbira għall-qasam tax-xogħol.

Illum qed ngħixu f'soċjeta' fejn kemm ir-raġel u anke l-mara igawdu mill-istess opportunitajiet u drittijiet. Madanakollu ta' min jirrimarka li minħabba li fil-kultura Maltija r-rwol tar-raġel huwa kkunsidrat differenti minn dak tal-mara fit-trobbija tal-familja, il-mara qed tispicċa li trid tlaħħaq kemm mal-familja, mal-faċendi fid-dar u anke mal-post tax-xogħol. Dan mhux possibli u m'għandux ikun.

Il-UHM temmen li biex il-mara tavvanza fis-soċjeta' jeħtieġ li anke l-irġiel ikunu jistgħu jgawdu minn ċertu kundizzjonijiet. Kemm –il darba l-benefiċċji relatati mal-familja jibqgħu jindirizzaw biss lin-nisa, hija haġa naturali li min iħaddem jippreferi li jħaddem raġel minflok mara.

Għaldaqstant, il-UHM tişhaq li b'mod gradwali għandhom jiġu ntrodotti/estizi diversi benefiċċji għall-irġiel li llum japplikaw aktar għan-nisa, bħal estenzjoni tal-*Parental Leave* bi ħlas flimkien mal-possibilita' li aktar rġiel jkunu jistgħu jaħdmu sigħat ta' xogħol mnaqqsa. Huwa essenzjali ukoll li bħal ma jsiru kampanji biex il-mara tidhol fis-suq tax-xogħol, hekk ukoll jiġi nkoraggjit sehem ir-raġel fix-xogħol tad-dar.

Kull meta' f'pajjiżna ssir diskussjoni fuq ir-rata ta' parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol dejjem iqum l-argument li Malta għandha fost l-anqas rati ta' parteċipazzjoni. Madanakollu, ta' min isemmi li matul dawn l-aħħar snin ir-rata ta' parteċipazzjoni fost nisa li għandhom anqas minn 35 sena qabżet il-figura medja fl-EU27.

Din il-kisba pero giet akwistata għad-detriment ta' l-istess nisa li qed ikollhom jiġġebdu aktar bejn xogħol u familja. Fattur li bla dubju hekk kif konfermat anke minn sħarriġ tal-Eurofound fl-2010, wera li bejn is-sena 2000 u s-sena 2010, l-ammont ta' nisa li qalu li x-xogħol qed jikkawżalhom l-istress f'ħajjithom kważi irdoppja minn 11% għal 19.5%⁴.

⁴ Eurofound Survey 2010: http://www.eurofound.europa.eu/surveys/smt/ewcs/ewcs2010_12_03.htm

Għalhekk huwa mportanti li meta nitkellmu u nqabblu l-partecipazzjoni tal-mara fid-dinja tax-xogħol, jittieħdu inkunsiderazzjoni wkoll il-benefiċċji u s-servizzi li nisa Ewropej igawdu f'pajjiżhom. Ta' min isemmi li l-istat soċjali Malti ftit jagħti mportanza lill-familja meta kkumparat ma' stati soċjali oħra Ewropej. Figuri ta' l-ESSPROS hekk kif publikati mill-EUROSTAT juru li filwaqt li Malta tonfoq 1.2% tal-PGD fuq benefiċċji għall-familja, l-medja Ewropeja hija kważi d-doppju jew 2.3% tal-PGD fl-2010⁵.

Kien għalhekk li l-UHM fil-proposti għall-baġit 2013 issuġġeriet lill-gvern li jipprovdi flimkien mal-privat servizz ta' child care b'xejn lil dawk l-ommijiet li jridu jagħmlu użu minn dan is-servizz. Flimkien ma' dan, il-union hegġet ukoll lill-gvern biex ikompli jestendi s-servizz ta' club 3-16 biex dawk l-ommijiet li jkunu jaħdmu u ma jkollhomx ma' min iħallu t-tfal tagħhom wara l-ħin ta' l-iskola, ikunu jistgħu jagħmlu użu minn dan is-servizz. Fit-tnedija tal-proposta' ta' child care b'xejn, il-UHM provdit il-figuri li kienu juri kif dan is-servizz fuq medda ta' snin jispiċċa jrendi l-flus lill-gvern hekk kif aktar nisa jkunu jistgħu jkomplu jaħdmu. Huwa stmat li tgħali mizura tista' toħloq 2,550 post tax-xogħol ġdid.

Fl-istess dokument bil-proposti għall-baġit 2013 kien ġie spjegat illi, child care b'xejn jindirizza l-problema ta' dawk l-ommijiet li ma' jkunx jagħmel sens għalihom li joħroġu jaħdmu meta jqabblu d-dħul mix-xogħol u l-ispejjeż li jkollhom jonfqu biex jixtru s-servizz. Id-dokument kien wera biċ-ċar kif din il-kategorija ta' nisa f'Malta jinsabu fi żvantagġ nett meta mqabbla ma' nisa bl-istess kundizzjonijiet fil-pajjiżi ta' l-Unjoni Ewropeja.

Bħal ma t-tkabbir ekonomiku fl-aħħar ftit snin kellu l-origini tiegħu permezz ta' aktar nisa fis-suq tax-xogħol, hekk ukoll għad baqgħa aktar potenzjal x'jintlaħaq bil-partecipazzjoni ta' aktar nisa. Iżjed minnhekk issa irid jiġi żgurat ukoll, illi hekk kif aktar nisa qed jgħatu s-sehem tagħhom fl-ekonomija, s-soċjeta' tagħraf u tirrikonoxxi dan l-isforz billi żżid is-sapport meħtieġ lin-nisa.

⁵ ESSPROS: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupModifyTableLayout.do>

Pensjonijiet

Malta bħal kumpliment tal-pajjiżi żviluppati qed tesperjenza żieda numerika fil-popolazzjoni ta' l-anzjani, kif ukoll żieda fil-persentaġġ bħala proporzjon tal-popolazzjoni kollha. Dan il-fattur huwa kkawżat minħabba żewġ raġunijiet, iż-żieda fl-għomor tan-nies u rata anqas ta' twelid.

Il-konsegwenzi ekonomiċi u finanzjarji ta' dan kollu huma magħrufa grazzi għall-ħidma professjonali tal-Pensions Working Group (PWG) u dokumenti tal-Kummissjoni Ewropeja. Mhux l-għan ta' dan id-dokument li jiddiskuti dan kollu, madanakollu l-UHM tħoss li minkejja dan il-ħafna xogħol li sar, il-pajjiż għadu mhux jindirizza bis-serjeta' din il-kwistjoni.

L-istess rapporti tal-PWG jirrikonoxxu li minkejja r-riforma li giet effettiva fl-2007, il-pensjonanti tal-futur xorta waħda ser jesperjenzaw tnaqqis reali fil-pensjoni tagħhom meta' mqabbla mal-paga medja. Filwaqt li l-UHM tirrikonoxxi li kiku mhux għar-riforma li seħħet, l-adeqwatezza kienet tkun ħafna agħar, xorta waħda pajjiżna għadu ma ndirizzax din il-kwistjoni b'mod komplet.

Iżjed minnhekk, il-fatt li pajjiżna ndirizza parzjalment il-kwistjoni ta' l-adeqwatezza ifisser li l-piż finanzjarju li ser ikollu jgħorr il-pajjiż fil-futur huwa wieħed eżorbitanti. Kalkoli tal-Kummissjoni Ewropeja juru biċ-ċar li d-dejn nazzjonali ser jikwadrupla fi żmien erbgħin sena oħra. Naturalment dan ikun ifisser aktar pressjoni fuq il-finanzi tal-gvern minħabba l-imgħaxijiet li jkunu jridu jithallsu.

Il-kumplessita u l-proporzjon tal-problema ma jiffacilitawx il-proċess biex xi partit politiku jindirizza s-sitwazzjoni waħdu. Agħar minnhekk, aktar ma kemm il-pajjiż ikompli jipposponi ż-żmien ta' azzjoni konkreta, aktar isir diffiċli li tiġi ndirizzata l-problema. Il-UHM hija mħassba serjament li minkejja li l-poplu huwa konxju tal-problema, għad ma hemmx biżżejjed rieda ta' azzjoni. Apparti dan kollu, kull meta l-PWG sħarreg l-opinjoni pubblika biex jinvestiga jekk il-poplu hux jaħseb għall-irtirar permezz xi forma ta' tiffidil, jirriżulta li l-maġġoranza tan-nies mhux jagħmlu dan.

Għaldaqstant il-UHM qed tappella lill-partiti politiċi biex jagħrfu jersaw r-responsabilita' u jhejju l-poplu għad-deċiżjonijiet li jridu jittieħdu. Il-union tagħmilha ċara li mhux ser

taċċetta sitwazzjoni fejn jidhol it-tielet pilastru bħala sostitut għat-tieni pilastru. Dan ikun ifisser li pajjiżna jkun qiegħed jaċċetta sitwazzjoni fejn min jiflaħ, jaħseb għall-rasu, filwaqt li l-kumplament jibgħqu b'xejn.

L-opinjoni tal-UHM hija msejsa ukoll fuq il-fatt li l-popolazzjoni anzjana qiegħda tikber fin-numru u għaldaqstant is-saħħa elettoralali tagħha qiegħda tiżdied u mhux tonqos. Għalhekk aktar ma ddeċżjonijiet jiġu posposti, aktar ser ikun diffiċli għall-politiċi li jjeħdu l-aħjar deċiżjonijiet għall-pajjiż.

Il-union għalhekk qed terġa' ttenni l-proposta' tagħha li sa l-2014, pajjiżna jrid ikun iddeċieda l-kif, meta u b'kemm riżorsi ser jitmexxa t-tieni pilastru. Fl-istess rakkomandazzjonijiet tal-PWG intqal li biex jidhol fis-seħħ it-tieni pilastru jridu jgħaddu minn ta' l-anqas tmien snin minn meta tkun ittieħdet id-deċiżjoni. Għalhekk kwalunkwe argumentazzjoni li bħalissa s-sitwazzjoni ekonomika mhux waħda idejali huwa pwerili.

Ta' min jinnota li Malta huwa l-uniku pajjiż ta' l-Unjoni Ewropeja li għadu jiddependi totalment mill-ewwel pilastru. Dan ma jawgura xejn tajjeb kemm għall-livell ta' għixien tal-familji, kif ukoll għall-iżvilupp u t-tkattir ta' l-ekonomija Maltija. Huwa għalhekk li l-UHM tħegġeg lill-partiti politiċi sabiex jindikaw it-triq tas-sostenibilita' li dan il-pajjiż irid isegwi fis-snin li ġejjen.